

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 9. 12. 2014 r.

III.7060.1179.2014.LN

Pan
prof. dr hab. Roman Hauser
Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

szanowny Panie Przewodniczący

Uprzejmie informuję Pana Przewodniczącego, że na tle jednej ze skarg wystąpił problem braku prawa do wynagrodzenia sędziego, który utracił możliwość zachowania prawa do wynagrodzenia z powodu dłuższej niż rok nieobecności w pracy z powodu choroby oraz nie nabył prawa do uposażenia w stanie spoczynku.

Zgodnie z art. 94 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych sędzia w razie nieobecności w pracy z powodu choroby otrzymuje wynagrodzenie, nie dłużej jednak niż przez okres roku. Krajowa Rada Sądownictwa postanowiła uwzględnić wniosek sędziego o przeniesienie go w stan spoczynku. Ustalono datę przeniesienia sędziego w stan spoczynku prowadzącą do tego, że skarżący w żadnym okresie nie był pozbawiony wynagrodzenia lub uposażenia. Jednakże w wyniku odwołania prezesa właściwego sądu od tej uchwały Sąd Najwyższy kolejnym wyrokiem uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania. Dodać należy, że Minister Sprawiedliwości nie uwzględnił wniosku skarżącego w przedmiocie udzielenia płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, ponieważ „charakter dolegliwości, w świetle przedstawionych okoliczności we wniosku, nie wskazuje, aby poratowanie zdrowia mogło być osiągnięte w warunkach wnioskowanego urlopu”.

W ocenie Rzecznika art. 94 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych w zakresie, w jakim nie przewiduje prawa do wynagrodzenia sędziego nieobecnego w pracy z tytułu

choroby trwającej powyżej roku, w sytuacji gdy nie została ostatecznie rozstrzygnięta kwestia przeniesienia takiego sędziego w stan spoczynku, budzi wątpliwości konstytucyjne. Art. 178 ust. 2 Konstytucji RP przewiduje, że sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków. W istocie więc Konstytucja nie przewiduje takiej sytuacji, w której osoba w dalszym ciągu zachowująca status sędziego mogłaby być pozbawiona wynagrodzenia.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, do kompetencji Rady należy rozpatrywanie wniosków o przeniesienie sędziego w stan spoczynku. W sprawach indywidualnych Rada podejmuje uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone (art. 33 ust. 1 ustawy o KRS). Od uchwały Rady uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego, przy czym - stosownie do art. 44 ust. 1 i 3 ustawy o KRS - kognicja Sądu Najwyższego ogranicza się do zbadania zgodności zaskarżonej uchwały z prawem, przy odpowiednim stosowaniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej. Sąd Najwyższy nie zastępuje Rady w jej ustawowo wyznaczonych zadaniach polegających między innymi na rozpatrywaniu wniosków o przeniesienie sędziego w stan spoczynku z powodu stwierdzonej u niego trwałej niezdolności do pełnienia obowiązków sędziowskich wywołanej chorobą lub utratą sił. Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego badania przesłanek warunkujących przeniesienie sędziego w stan spoczynku (art. 70 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych), a rozpoznając odwołanie od uchwały Rady jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi jej podstawę (art. 398¹³ § 2 k.p.c. związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS). Wynika z tego, że Sąd Najwyższy nie prowadzi jakiegokolwiek postępowania dowodowego ani nie dokonuje oceny dowodów przeprowadzonych przez Krajową Radę Sądownictwa. Konieczność rozstrzygnięcia wątpliwości powstałych na tle oceny stanu zdrowia sędziego powoduje wydłużenie procedury rozpatrywania wniosku przez Krajową Radę Sądownictwa. Decyzje o przeniesieniu w stan spoczynku mogą zatem zapadać po upływie wielu miesięcy od daty zaprzestania pobierania wynagrodzenia.

Problemu nie rozwiązuje przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego kierunek orzekania, zgodnie z którym konstytucyjnie zagwarantowane prawo sędziego do wynagrodzenia lub uposażenia w stanie spoczynku decyduje o wskazaniu w uchwale

Krajowej Rady Sądownictwa podjętej na podstawie art. 70 § 1 w związku z art. 73 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych takiej daty przeniesienia sędziego w stan spoczynku, aby sędzia nie był w żadnym okresie pozbawiony wynagrodzenia lub uposażenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2007 r., OSN 2008/5-6/86). Pozostaje bowiem problem zapewnienia odpowiedniego zabezpieczenia sędziego i jego rodziny w okresie, w którym trwa procedura weryfikowania jego stanu zdrowia.

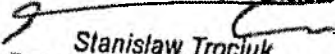
Kwestia ta była przedmiotem wystąpienia Rzecznika do Ministra Sprawiedliwości w lipcu 2012 r., podobnie zresztą jak sygnalizacja potrzeby nowelizacji art. 44 ust. 1 zd. drugie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, który wyłącza drogę sądową w sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku. Rzecznik uzyskał w tych sprawach stanowisko, które jednak nie rozwiało wszystkich wątpliwości. Kopię korespondencji przedkładałam uprzejmie do wiadomości Pana Przewodniczącego.

Biorąc powyższe pod uwagę będę zobowiązany za przedstawienie stanowiska Pana Przewodniczącego w podniesionych kwestiach.

zał. plik

Z przeszerzeniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich